

Millet Meclisi Başkanlığına

Kıbrıs'la ilgili genel durumun gerginliğini sürdürmesi nedeniyle halen Ankara, İstanbul, Adana ve İçel illerinde uygulanmakta olan Sıkıyönetimin, 5 . 2 . 1975 günü saat 24,00'e kadar bir ay süre ile uzatılmasının Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı, Bakanlar Kurulunca 30 . 12 . 1974 tarihinde uygun görülmüştür.

Gereğinin yapılmasını saygı ile arz ederim.

Ord. Prof. Dr. Sadi İrmak
Başbakan

BAŞKAN — Hükümet adına Millî Savunma Bakanı Sayın İlhami Sancar, buyurun efendim.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İLHAMİ SANCAR (İstanbul Milletvekili) Sayın Başkan, sayın arkadaşlarım;

Kıbrıs anlaşmazlığı ve bununla ilgili dış güvenlik sorunlarının önemi ve ağırlığı devam etmektedir.

Makarios'un dönüşü, uzlaşmayı kolaylaştırıcı bir gelişme sayılmaz. Bilâkis, muhtemel gerginliklere, hadiselerle gebe bir manzara arz etmektedir. Yunanistan dünya, kamuoyunu Türkiye aleyhinde tahrik etme çabalarını sürdürmekte ve artırmaktadır. Türkiye, Kıbrıs politikasında kararlı ve azimli tutumunu asla değiştirmeyeceğini defaatle ilân etmiş bulunmaktadır. Karşı tarafın askerî hazırlıkları ile ilgili olarak elde edilen bilgiler, Türkiye'nin son derece dikkatli ve hazırlıklı olmasını gerektirmektedir.

Bu manzara karşısında diyebiliriz ki, bundan önce sıkıyönetimi gerektiren koşullarda bir değişiklik meydana gelmemiştir. Kıbrıs'ın problemleri çözümlenmemiş olarak bütün çıplaklık ve açıklığı ile ortada durmaktadır.

Bütün bu ihtimaller muvacehesinde, gerek Kıbrıs'a dönük olarak askerî hazırlıkların gereği gibi yapılabilmesi ve gerekse dahilde huzur ve sükûnun korunabilmesi için sıkıyönetimin adı geçen dört ilde devam etmesinde zorunluk olduğu neticesine, Bakanlar Kurulu varmış bulunmaktadır.

Hadisat hepinizin gözü önünde cereyan etmektedir; gazete sansürü yoktur, radyo, ajans, televizyan her şeyi vermektedir. Benim bu izahatımın dahi zait olması gerektiği kanısındayım. Ama, hafızaları tazelemek için bunları arz etmek lüzumunu duymuş bulunuyorum.

Hepinize saygılarımı sunar, kararın tekrar bir ay daha uzatılmasını Hükümet adına rica ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Sancar.

Şimdi grupları ve şahısları adına söz alan arkadaşların isimlerini okuyorum: Şimdiye kadar sadece Adalet Partisi Grubu adına Senato Grup Başkanvekili Sayın Ömer Ucuza söz almıştır. Buyurunuz Sayın Ucuza. Sayın Ucuza, süreniz 20 dakikadır.

A. P. GRUPU ADINA ÖMER UCUZAL (C. Senatosu Eskişehir Üyesi) — Sayın Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin değerli üyeleri;

Kıbrıs'ta başlayan hareket dolayısıyla yürütülmekte olan sıkıyönetim düzeninin uzatılması için toplanmış bulunuyoruz. Anlaşmalardan doğan vecibelerle Kıbrıs'ta müdahale hakkımızı kullanma zorluğu ortaya çıktıktan sonra sıkıyönetime başvurulması doğaldı. Harekâtın devamı müddetince de bu düzenin sürdürülmesi gereğine bütün siyasî partiler beraber inanmıştık. Geçen defa bu konu görüşülürken, meselenin askerî safhasının artık tamamlanmış olduğunu, bu itibarla sıkıyönetimin devamı için tatkâr gerekçeler bulmakta müşkülât çektiğimizi ifade etmiştik; fakat Hükümetin gördüğü lüzumu tartışmak istememiştik. Bugün de aynı görüşteyiz. Hatta, mademki sıkıyönetim tekrar uzatılacaktı; geçen defa niçin bir aylık süre ile temdit edilip bayram tatillerinin bir araya geldiği dar bir zamanda yeniden toplanmalara başvurulmasının izahını yapamamaktayız. Hükümet, bu konuda daha uzak görüşlü olmalı ve gerek uzatma süreleri ve gerekse bunun gerekçeleri üzerinde daha ciddî davranmalıdır. Hükümet, uzatmayı bu sefer de bir aylık süre ile sınırlandırıldığına göre, temenni ederiz ki bu mehil artık son olsun.

Bu vesile ile, millî ve hayatî davamız olan Kıbrıs meselesinin bugünkü safhasına da değinmeniz gerekmektedir.

Kıbrıs'ta Anayasa ihlâlinin 14 seneyi dolduran bir mazisi vardır. Makarios idaresi; kendisini devlet yapan anlaşmaları ve Anayasayı o tarihten itibaren planlı bir şekilde gerek iç ve gerek dış şartları gayet ustalıkla kullanarak, bir taraftan da Türkiye'nin iç meseleleriyle uğraştığı nazik devreleri büyük bir itina ile izleriyerek ihlâl başlamış; zamanla Anayasada gedikler açarak ve o gedikleri siyasî bir gerçek haline sokmaya çalışarak tarihî Bizans entrikalarının bütün hünerlerini göstermiştir.

Rum yönetiminin Başkanı Makarios bu politikayı; kâh ilerleyip, kâh gerileyerek ilgili çevrelerin reaksiyonlarını türlü manevralarla hareketsiz hale getirmeye çalışarak yıllar boyu yürüttü. Türkiye'nin taşan